

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Stopień szkolny

I. Obszary umiejętności

1. Prowadzenie obserwacji i pomiarów, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
5. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska przyrodniczego.

II. Treści kształcenia - *Geografia fizyczna świata. Krajobrazy Ziemi*

1. **Mapa** ogólnogeograficzna, treść mapy.
2. **Lądy i oceany na Ziemi**: rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.
3. **Krajobrazy świata**: wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie.
4. **Ruchy Ziemi**: Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.
5. **Współrzędne geograficzne**: szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa. Uczeń:
6. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Literatura

1. Dziadek M. *Flores wyspa kwiatów*, Geografia w Szkole nr 1/2019, s. 8-11
2. Pryłowska-Nowak E. *Namibia – przestrzeń i unikatowa przyroda*, Geografia w Szkole, nr 3/2019, s.18-21

Stopień rejonowy

I. Obszary umiejętności

1. Umiejętności z poprzedniego etapu.
2. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego Polski, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
3. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce.
4. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego Polski.

II. Treści kształcenia – *Geografia Polski*

1. **Mapa** ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, skala mapy, znaki na mapie, treść mapy.
2. **Krajobrazy Polski**: wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska),

nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomięski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).

3. **Środowisko przyrodnicze Polski** na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski. Uczeń:
4. **Spółczesność i gospodarka Polski** na tle Europy: rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia); migracje Polaków na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; zróżnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morską; atrakcyjność turystyczna Polski. Uczeń:
5. **Relacje między elementami środowiska geograficznego** na przykładzie wybranych obszarów Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.
6. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Literatura

1. Trojan K. *Mierzeja Wiślana – szansa czy katastrofa*, Geografia w Szkole nr 3/2019, s.4-7
2. Śleszyński P. *Demografia jako wyzwanie dla Polski i świata*, Geografia w Szkole nr 2/2019, s.8-14

Stopień wojewódzki

I. Obszary umiejętności

1. Umiejętności z poprzednich etapów.
2. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego w różnych regionach świata, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
3. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w różnych regionach świata.
4. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
5. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.
6. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
7. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

II. Treści kształcenia – *Geografia regionalna świata*

1. **Geografia Europy**: położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; zróżnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw; największe europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.
2. **Sąsiedzi Polski**: przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; zróżnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.

3. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji:** Azja jako kontynent kontrastów geograficznych; pacyficzny „pierścień ognia”; klimat monsunowy w Azji Południowo-Wschodniej; Japonia – gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych; Chiny – rozmieszczenie ludności, problemy demograficzne oraz znaczenie w gospodarce światowej; Indie krajem wielkich możliwości rozwojowych oraz kontrastów społecznych i gospodarczych; Bliski Wschód – kultura regionu, ropa naftowa, obszar konfliktów zbrojnych.
4. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Afryki:** położenie Afryki i jego wpływ na cyrkulację powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych; strefowość klimatyczno-roślinno-glebova; warunki gospodarowania człowieka w strefie Sahelu – problem zachowania równowagi ekologicznej; rozwój turystyki w Kenii; rolnictwo żarowo-odłogowe i nowoczesne plantacje w Afryce Zachodniej; przyczyny niedożywienia w Etiopii; tradycyjna i nowoczesna gospodarka w Afryce.
5. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Ameryki Północnej i Południowej:** rozciągłość południkowa i ukształtowanie powierzchni; północna granica upraw i lasów w Kanadzie; cyklony i powódzie w Ameryce Północnej; problemy zagospodarowania Amazonii; sytuacja rdzennej ludności; slumsy w wielkich miastach; megalopolis; Dolina Krzemowa jako przykład technopolii; znaczenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych w świecie.
6. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Australii i Oceanii:** środowisko przyrodnicze; rozmieszczenie ludności i gospodarka.
7. **Geografia obszarów okołobiegunowych:** środowisko przyrodnicze; badania naukowe; polscy badacze.
8. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Literatura

1. Trojan K. *Nietypowe zanieczyszczenia*, Geografia w Szkole nr 4/2019 s.4-8
2. Trojan K. *Z globalnego ocieplenia w ochłodzenie?*, Geografia w Szkole nr 6/2018 s.4-10
3. Pryłowska-Nowak E., *Egzotyka Przyrodnicza Seszeli*, Geografia w Szkole nr 5/2018 s.14-18
4. Zaparucha A., *Kanał La Manche dzieli i łączy*, Geografia w Szkole nr 4/2019 s.8-12

Uwagi:

1. Konkurs polega na rozwiązaniu testu pisemnego wielozadaniowego różnicującego, w którym wykorzystano materiały źródłowe graficzne (mapa, wykres, schemat, rysunek, fotografia), statystyczne i tekstowe.
2. Umiejętności i treści kształcenia są zgodne z podstawą programową z geografii w szkole podstawowej.
3. Rozszerzeniem treści podstawy programowej w konkursie jest wskazana obowiązkowa literatura.
4. Na kolejnych stopniach konkursu obowiązują również umiejętności z poprzednich etapów.
5. Uczestnicy mogą korzystać z prostych kalkulatorów.
6. Na każdym etapie uczestnicy powinni być wyposażeni w przybory kreślarskie (linijkę, cyrkiel, ołówek i kilka kolorowych kredek).

Klauzula Informacyjna
dla uczestników wojewódzkiego konkursu przedmiotowego

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. (RODO) administratorem danych osobowych uczestników Wojewódzkich Konkursów Przedmiotowych (WKP), jest Śląski Kurator Oświaty ul. Powstańców 41 a, 40-024 Katowice; e-mail: kancelaria@kuratorium.katowice.pl, skrytka ePUAP: /y77uu54yfi/skrytka. Inspektorem ochrony danych administratora jest Pani A. Andruszkiewicz kontakt: e-mail: iod@kuratorium.katowice.pl, tel. 32-606-30-37

1. Podane dane osobowe przetwarzane będą w celu przeprowadzenia Wojewódzkich Konkursów Przedmiotowych zgodnie z art. 6 ust 1 pkt. c RODO tj. przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze;
2. Dane osobowe uczestnika WKP będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego powyżej celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z przepisów prawa;
3. Uczestnik ma prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo do ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo wniesienia sprzeciwu, prawo do cofnięcia zgody w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem;
4. Uczestnik ma prawo wniesienia skargi do PUODO, gdy uzna, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych RODO;
5. Podanie danych osobowych wynika z § 5 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 roku w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. z 2002r nr 13 poz. 125 ze zm.). Konsekwencją niepodania danych osobowych będzie brak możliwości wydania zaświadczenia laureatom/finalistom WKP.

..... <i>imię/imiona i nazwisko uczestnika WKP</i>
<i>imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów)</i>	<i>ucznia/uczennicy klasy</i>
	<i>pełna nazwa i adres szkoły</i>
	<i>data i miejsce urodzenia</i>

Wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika wojewódzkiego konkursu przedmiotowego

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego syna/mojej córki*
(imię/imiona i nazwisko dziecka)

do celów konkursowych w związku z organizacją Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
Z.....
(nazwa konkursu)

przez Śląskiego Kuratora Oświaty dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020.

Zakres zgody na publikację wyników i wizerunku obejmuje: prezentację wyników wielokrotnych laureatów oraz wręczenie zaświadczeń podczas gali laureatów i publikację z niej zdjęć.

.....
miejsowość, data

.....
(czytelny podpis wyrażającego zgodę)

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
i Informacji Pedagogicznej
„WOM” w Rybniku
44-200 Rybnik ul. Parkowa 4a**

**Protokół
eliminacji szkolnych Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon

Adres e-mail

Gmina/Powiat

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w
/wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna Komisja Konkursowa w składzie:

Lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	miejsce pracy wpisać ,w przypadku nauczyciela zatrudnionego w innej szkole	podpis
1		Przewodniczący		
2		Członek		
3		Członek		

stwierdza, że:

1. pobrany zestaw konkursowy został zabezpieczony zgodnie z zasadami określonymi w § 18 regulaminu konkursu.
2. eliminacje szkolne konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie

Liczba uczniów, którzy osiągnęli 85 % i więcej punktów

Informacje o uczniach z innych szkół biorących udział w konkursie (imię i nazwisko, nazwa szkoły)

.....
.....
.....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu

.....
.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
I Informacji Pedagogicznej
„WOM” w Rybniku
44-200 Rybnik ul. Parkowa 4a
/adres/**

**Protokół
eliminacji rejonowych Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Wojewódzka komisja konkursowa z siedzibą w Rybniku

Lp.	imię i nazwisko członka wojewódzkiej komisji konkursowej	funkcja	podpis
1		Koordynator stopnia rejonowego	
2		Członek	

stwierdza, że stopień rejonowy Konkursu zostały przeprowadzony zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów, którzy przystąpili do eliminacji rejonowych

Liczba uczniów uprawnionych do dostosowania warunków przebiegu Konkursu do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia, zgodnie z § 12 regulaminu konkursu:

Liczba uczniów, którzy skorzystali z dostosowania warunków, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu:.....

Liczba uczniów zakwalifikowanych do stopnia wojewódzkiego:

Załącznik: Wykaz uczestników eliminacji rejonowych *

**Listę uczestników stopnia rejonowego należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejscość, data

.....
podpis Przewodniczącego Komisji Konkursowej

**Wykaz uczestników
stopnia rejonowego Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020
zakwalifikowanych do stopnia wojewódzkiego***

(posortować według punktacji, począwszy od najwyższej liczby punktów)

**Listę uczestników zakwalifikowanych do III stopnia konkursu należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Komisji Konkursowej

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista laureatów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

przedkłada listę laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2019/2020, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba laureatów wynosi

**Listę laureatów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista finalistów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2019/2020**

Wojewódzka komisja konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie

- 1.**
- 2.**
- 3.**
- 4.**
- 5.**
- 6.**
- 7.**
- 8.**
- 9.**
- 10.**
- 11.**

przedkłada listę finalistów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2019/2020, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba finalistów wynosi

**Listę finalistów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej

Karta uczestnika wojewódzkiego konkursu przedmiotowego¹

1. Nazwisko ucznia		
2. Imię/ imiona ucznia		
3. Imiona i nazwiska rodziców/prawnych opiekunów	Matka/prawny opiekun	
	Ojciec/prawny opiekun	
4. Pełna nazwa szkoły		
5. Klasa		
6. Adres szkoły		
7. Powiat		
8. Gmina		
9. Nr tel. szkoły, e-mail szkoły		
10. Wydział/Delegatura Kuratorium Oświaty, na terenie której znajduje się szkoła		
11. Imię i nazwisko, stopień naukowy² osoby przygotowującej ucznia do konkursu		
12. Numer kodowy wypełnia członek komisji konkursowej w dniu konkursu		

.....
miejsowość, data

.....
podpis i pieczętka Dyrektora Szkoły

Każdy uczestnik II i III stopnia powinien posiadać kartę do kodowania opracowaną komputerowo. Dyrektor szkoły odpowiada za przygotowanie karty zgodnie z załączonym wzorem.

¹ WZÓR – PROSZĘ WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO

² Wpisać tylko w przypadku posiadania stopnia naukowego doktora lub wyższego